

N:o 48.

Af Herr J. M. Svensson: Om ändring i grunderna för rösträtt vid prestval å landet.

Den rösträtt vid prestval på landet, som utöfvas efter oförmedlade hemmantalet, kunde möjligen hafva varit lämplig i forna tider, men synes numera icke vara så tidsenlig, att den bör fortfarande efterlefas; ty en mängd andra beskattningsföremål hafva uppkommit, som få bidraga till aflöningen af presterskapet, men icke ega någon rätt att deltaga i valet af den prest, hvilken de nödgas löna. Man har ock i senare tider på åtskilliga ställen vidtagit förändringar i aflöningen på det sätt, att stundom jordens fyrktalsberäkning, stundom hemmanens klassifikation efter bevillningsvärdet begagnas såsom grund.

Dessa på öfverenskommelse grundade afvikelser från allmänna aflönings-sättet kunna dock icke medföra så fullständig rättvisa vid aflöningen, att skylldigheterna blifva likställda med rättigheterna; ty en mängd industriidkare jemte innehafvare af åtskilliga verk och inrättningar hafva blifvit tagna i beräkning vid aflöningen, men dock uteslutits från valrätten.

Den stora obillighet, som förorsakas af hemmantalets begagnande såsom måttstock för valrätten, är så allmänt känd, att icke ens presterna kunna undgå att erkänna densamma; ty medan ett oförmedladt hemman, som kan vara taxerad till 100,000 kronor och omfatta en egoareal, som bebos af 100 personer, tillmätas en röst, kan ofta ett förmedladt hemman om ett åttendedels mantal, taxerad till 10,000 kronor, med en folkmängd af endast 10 personer ega jemväl en röst, hvilket beror deraf, att hemmansdelen blifvit förmedlad från helt till åttendedels mantal.

Då man i senare tider vunnit rättvis ändring i afseende på vissa byggnadsskyldigheter, hvilka förut utgjorts efter oförmedlade mantalet, borde icke något nämnvärdt hinder kunna möta mot en förändring i fråga om prestval. Att lägga hela fyrktalet till grund för valrätten skulle på vissa orter lägga tyngd-

punkten i några få församlingsboars händer och omintetgöra den stora mängdens inflytande på valet af deras egen själasörjare; men denna olägenhet kan lätteligen afhjelpas genom stadgande af det maximum, hvaröfver en persons rösträtt icke finge beräknas, till exempel $\frac{1}{10}$:del af församlingens hela fyrktal. Likaledes borde nu gällande lag om rösträtt på grund af fullmakt för annan röstberättigad fortfarande bibehållas så, att ingen röstande finge afgifva röster för flere än *en* annan röstberättigad på grund af fullmakt.

I anledning häraf och under förhoppning att det Utskott, som får denna motion till behandling, måtte göra de rättelser och tillägg, som anses erforderliga för det åsyftade ändamålets vinnande, vågar jag vördsamt föreslå:

att nu gällande förordningar om prestval på landet måtte sålunda förändras, att grunden till rösträtt vid prestval måtte beräknas efter det fyrktal, som är gällande vid kyrkostämma; dock med den inskränkning, att ingen må ega beräkna flera röster än en tiondedel af församlingens hela röstetal samt att ingen efter fullmakt får utöfva rösträtt för mera än en röstberättigad, hvilkens rätt jemväl underkastas enahanda begränsning till en tiondedel.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles vördsamt.

Stockholm den 28 Januari 1882.

J. M. Svensson

från Östergötland.